

بسم الله الرحمن الرحيم

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkî” Sorularına Verilen **Cevaplar** Silsilesi)

Soru-Cevap

Tefsir Kaynakları

Ali Saidi'ye

Soru:

Allah'ın adıyla; salat ve selam Allah'ın Rasulü'nün, Âli'nin Ashabının ve onu dost edinenlerin üzerine olsun.

Celil Şeyhimiz; Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuhu;

Allah'a, İslam ümmeti için taşıdığınız her hayırda size doğruluk ve başarı nasip etmesi ve yürüyüşünüzün, Allah'ın vaadinin ve Nebisi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in müjdesinin gerçekleşmesi için zafer ve iktidarla taçlanması için dua ediyorum.

Kerim Şeyhimiz; İslami Şahsiyet kitabının birinci cildinin 278. sayfasındaki “Tefsir Kaynakları” bölümünde şöyle geçmektedir: “... Fakat Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den tefsir olarak nakledilenler eğer sahih ise hadisten bir parça sayılırlar ve bunlara tefsir olarak itibar edilmez. Çünkü bu durumda bu nakil Kur'an gibi teşri nass sayılır ki bu da tefsir kapsamında değildir.”

278. sayfada hadis, tefsir kaynaklarından biri olarak kabul edilirken, ancak 282. sayfada geçenler, hadisin bir tefsir olduğunu reddediyor... Sanki iki söz birbiriyle çelişiyor ve zıtlıkları öne çıkıyor gibidir ki benim anlamakta sorun yaşadığım şey de budur.

Size çok teşekkür ederim.

Kardeşiniz Ali Saidi – Tunus

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Kardeşim; Şahsiyet kitabının birinci cildinin 278. sayfasında Tefsir Kaynakları başlığı altında geçenler ile... kitabın 282. sayfasında Ümmetin Bugün Müfessirlere Olan İhtiyacı başlığı altında geçenler incelendiğinde... Yani bu iki konu derinlemesine incelendiğinde, aralarında hiçbir çelişkinin olmadığı açığa çıkacaktır; bunu açıklığa kavuşturmak için aşağıdakileri belirtmek isterim:

Birincisi: (Tefsir Kaynakları) bölümünde şöyle geçmektedir: [Tefsir kaynakları ifadesinden maksat, her müfessirin tevhid, fıkıh, belâgat, tarih ve bunlara benzer taşıdıkları şeylere göre Kur'an'ı tefsir etmeleri değildir. Bunların hiçbirisi tefsirin kaynakları değildir. Bunlar sadece tefsirde müfessire etki eden ve

onu tefsirde belirli tarafa yönlendiren faktörlerdir. Tefsir kaynaklarından maksat tefsirlerinde müfessirlerin yönelmiş oldukları yöne bakmaksızın, müfessirlerin kendilerinden naklettikleri kaynaklar ve bunları tefsirlerine koymalarıdır. Tefsir kaynaklarını incelediğimiz zaman bunların şu üç kaynakla sınırlı olduğunu görürüz:

1- Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den nakledilen tefsir. Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle dediğinin rivayet edilmesi gibi: **الصَّلَاةُ الْوُسْطَى صَلَاةُ الْعَصْرِ** “Orta namaz ikindi namazıdır.” [Tirmizi rivayet etti.]...

2- Tefsir kaynaklarından biri de reydir/görüşdür. Bu, tefsirde içtihat olarak isimlendirilir. Müfessirler, Arap dilini ve onun ifade ediliş şekillerini bildikleri gibi cahiliye şiirinde, düz yazıda ve benzeri konulara vukufiyetleri ile Arapça kelimeleri ve bu kelimelerin anlamlarını da biliyorlardı. Kendilerinde sahihliği kabul görmüş ayetin nüzûl sebeplerine de vakıf olarak bu vasıtalarla (Arapça ile alakalı bilgilere) önem vermek suretiyle...

3- İsrailiyat: Yahudilerden ve Hristiyanlardan bazıları İslam'a girdi. Bunlar arasında Tevrat ve İncil hakkında âlim olan kimseler de vardı. Yahudilerden çoğunun İslam'a girişleri samimi bir şekilde değildi. Çünkü Yahudiler Hristiyanlara oranla Müslümanlara daha fazla kin ve düşmanlık besliyorlardı. Bu âlimlerden israiliyata ait birçok haber Müslümanlar arasına sızdığı gibi ayetlerin açıklamasını tamamlamak için Kur'an tefsirine de sızdı...]

Gördüğünüz gibi buradaki mesele, müfessirler arasındaki tefsir kaynakları hakkındadır ve yukarıda açıklandığı üzere bunlar üç kaynaktır.

Üçüncüsü: Şahsiyet kitabının birinci cildinin 282. sayfasında Ümmetin Bugün Müfessirlere Olan İhtiyacı başlığı altında geçenlere gelince; bunlar, bu kaynakların doğruluk ve yanlışlık bakımından müfessirler nezdindeki vakıasını ortaya koymaktadır; yine onların (Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den nakledilen tefsir) olarak adlandırdıkları ilk kaynağın, hakikatte tefsir olarak isimlendirilemeyeceğini, aksine bunların Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in hadisleri olduğunu da ortaya koymaktadır; zira tefsir, müfessirin içtihadıdır; Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den nakledilen ise tefsir ya da içtihat değildir; aksine bunlar Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e aziz ve hakim olan Allah'tan vahiy olarak gelen hadistir... Bu, bölümün başında gayet açıktır; zira şöyle diyor: [Bu nedenle fikrî kitapları okur gibi aydın ve derin bir fikirle Müslümanların hatta Müslüman olmayanların bile tefsir okuma arzu ve isteğini artıracak bir üslûpla yeniden tefsirlerin yazılması gerekir. Üstelik felsefi kitapların Arapça'ya tercüme edilmesinin ve onlardan müfessirlerin etkilenmesinin vücut bulmasından ve haçlı savaşlarından sonra gelen dönemde üzerinde seyrettikleri husus; Kur'an ayetleriyle alakası olmayan, tefsirden sayılmayan şeylere özen göstermekte büyük çabalar harcanılan tefsirlerin oluşumuna yol açtı. Üstelik tefsirler israiliyatla doldu hatta israiliyat, müfessirler nezdinde tefsir kaynaklarından üçüncü bir kaynak haline geldi. Bu nedenle Kur'an'ın, Sahabe'den nakledilen tefsirden de faydalanılarak ve Kur'an'ı anlamada içtihat olması bakımından Sahabe'nin tefsir metodu üzere tefsir edilmesi gerekir. Fakat Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den tefsir olarak nakledilenler eğer sahih ise hadisten bir parça sayılırlar ve bunlara tefsir olarak itibar

edilmez. Çünkü bu durumda bu nakil Kur'an gibi teşri nass sayılır ki bu da tefsir kapsamında değildir.]

Dolayısıyla bu bölüm altında geçenler; Sahabenin (Allah onlardan razı olsun) Allah Subhanehu ve Teala'nın ayetlerini tefsir ederken ortaya koydukları sahih içtihat doğrultusunda, tefsir konusundaki doğru görüşü açıklamak içindir. Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den nakledilen hususlara gelince; bunlar içtihat babında değil, hadisler babında zikredilir; zira Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in vahiy olan hadisi ile Sahabenin (Allah onlardan razı olsun) içtihat babından olan içtihatları arasında fark vardır.

Umarım bu kadarı yeterli olmuştur; en iyi bilen ve hüküm veren Allah'tır.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 04 Rabi'u'l Âhir 1448

M. 16/09/2026

Cevaba, Emir'in (Allah onu korusun) web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<https://www.facebook.com/AtaAboAlrashtah/posts/122151780009129051>